

ЛЕОНИД ЛЕНЧ ДЪРТИЯТ ПРЪЧ

Превод от руски: София Бранц, 1980

chitanka.info

Някой си Сапелкин, Максим Петровия, на времето важен, представителен часовникар, а сега самотно, овехтяло старче с мътни, съзлививи очи, решил да издъхва.

С охкане и въздишки си сварил супица за два дни, кипнал млекце, набавил си хлебец и легнал в кревата да чака смъртния си час.

Привечер, когато в стаята му надникнала съседката Ана Тихоновна, старчето почти беряло душа.

Ана Тихоновна поседнала на леглото в краката му и му казала с престорено бодър глас:

— Какво сте намислили, Максим Петрович?

— Не съм намислил нищо, ами, изглежда, се е изчерпал дневният ред на житието ми! — сложно се изразил Сапелкин, устремил кротък поглед в плетеницата от петна и пукнатини по тавана.

Тази тържествена сложност не направила впечатление на практичната Ана Тихоновна и тя казала:

— Да бяхте почакали да ни срутят къщата, Максим Петрович. Ще ви дадат стая в нова сграда с всички удобства, пък тогава, както е писано!

Вместо отговор на тези разумни слова Максим Петрович само въздъхнал и продължил да гледа в тавана.

Тогава Ана Тихоновна се уплашила, хрумнало ѝ да не би измишльотините на „дъртия пръч“ (така му викали съседите) наистина да означават умирачка и му предложила да извика дежурен лекар от поликлиниката. Но Сапелкин се отказал от лекар, само я помолил, „ако не я затруднява“, да му стопли супата и да каже по телефона на племенника му, също Сапелкин, Лев Сергеевич, директор на магазин „Галантерия“, незабавно да дойде да се сбогува с чичо си.

Ана Тихоновна изпълнила двете молби точно и бързо: и стоплянето, и обаждането. Умиращият близнал две лъжици от супата, поднесена му в леглото от същата милозлива съседка, после отместил чинията и едва чуто взел всячески да ругае племенника си, наричайки го и „бездушен скот“, и „студенокръвно псе“ и „невиждан ненаситник“, и как ли не още. А когато смаяната Ана Тихоновна го попитала:

— Защо го хулите така?

Максим Петрович ѝ отвърнал:

— Ами видял ли съм нещо хубаво от племенника през живота си? Веднъж да се беше сетил да задели някоя стотачка за чичо си за старешките му капризи! Някоя жалка карта за почивен дом или санаториум да му беше поднесъл за рождения ден! Добре, нека не е карта! Да беше донесъл нещо сладичко за първомайския празник или за Октомврийската революция — хем знае, псето му студенокръвно, че чичо му умира за сладко, а средствата му са мизерни! Къде ти! А като му се обадиш по телефона, ей така, просто му се обадиш, по роднински, само се кара, скотът му бездушен. „Аз, чичо Макс, вика, сега съм крайно зает.“ Страх го е да не го обременя, ненаситникът му невиждан, с някоя нищожна молбица!

Още дълго нареждал в този дух, докато не се унесъл в дрямка.

Най-сетне пристигнал племенникът му Сапелкин, Лев Сергеевич, едър мъжага със зачервено разтревожено добродушно лице. Ана Тихоновна деликатно излязла от стаята, да остави роднините насаме.

Племенникът огледал невзрачното вместилище на чичо си с вехтия креват, на който лежал виновникът за това скръбно, така да се каже, събитие, покрит с мръсно одеяло така, че отвън стърчал само бледият му, вече леко изострен нос, и си помислил, че чичовите му не часове, ами май и мигове вече са броени.

Въздъхнал тежко и тихо казал:

— Поздрав и най-добри пожелания, чичо Макс! Аз съм, Льова. Явих се по ваше нареждане.

Чичо Макс отворил очи и почти беззвучно пошепнал:

— Сложи куката на вратата!

Племенникът сложил куката на външната врата. Чичото се надигнал на леглото, едва измъкнал изпод възглавницата обемисто гравирано ковчеже, отворил го и племенникът му, да не би случайно да извика от изненада и странна уплаха, си стиснал гърлото с двете ръце. Ковчежето било натъпкано с тежки пачки облигации от „златния“ заем, със златни часовници, пръстени с брилянти и други скъпоценности.

— Това всичко ти го оставям, невиждан ненаситнико! — пошепнал чичото.

Слисаният племенник замръзнал на мястото си, без да знае какво да прави. В шепота на чичо му имало нещо подло, сякаш чичото готвел за племенника някакъв капан.

— Чичо Макс, ама откъде имате тези ценности? — тихо промълвил накрая племенникът.

Старчето му намигнало и пак с този подъл шепот му казало:

— Ами във всеки случай не от праведен труд! Сам разбираш!

— Боже господи! И с всичкото това богатство да живеете така мизерно!

— Не живот, мъка! — кимнал чичото с плешивата си глава. — Понякога ти се ще да се поизхвърлиш, ама не смееш! Страх те е, че ще започнат разни приказки: откъде го има това, защо? Нощно време отвориш ковчежето, гледаш, броиш — и това ти е цялото удоволствие!

И чичото жално засумтял, изглежда, почувствал, че силите го напускат, и довършил набързо и мъгляво:

— Ако отношението ти към мен беше малко по-роднинско, ако поне от време на време ме зачиташе, нямаше да си позволя такава подлост, Льовка. Но понеже ти беше за мен бездушен скот, оставям ти това ковчеже. Нека и ти малко да се мъчиш като мен. С твоето директорско положение и ти трябва да си много внимателен!

Племенникът погледнал сгърчените му пръсти, конвулсивно стиснали ковчежето, черепа му, плешив, масленожълт на синкави нишки, и го побили тръпки.

— Аз... няма да го взема, чичо Макс! Не ми трябва!

— Лъжеш, ще го вземеш! Познавам те аз!

— Няма да го взема, чичо Макс! Честен кръст, няма да го взема! Ако искате, веднага да напиша документ от ваше име, а вие ще подпишете!

— Какъв документ?

— Ами такъв... че ако ми се случи фатална неприятност, всичките си скъпоценности завещавам на Държавната банка!

— Да не си полудял, псе студент... — с вдървен език изрекъл чичото, отметнал глава на възглавницата и умрял.

Лев Сергеевич се доближил до чичовото си легло, убедил се, че старецът вече не диша, и решил да извика съседите и пред всички да заяви, че покойният е заръчал на него, изпълнителя на завещанието му, да предаде в Държавната банка натрупаните скъпоценности. Внимателно взел гравираното ковчеже, заопипвал часовниците и лъскавите пръстени, запресмятал колко ли горе-долу е плякосало

повратливото старче през целия си дълъг и смрадлив живот, и изведнъж чул хрипков стон.

Обърнал се и с ужас видял, че покойникът е седнал на леглото и го гледа с тежък, пронизващ душата му поглед.

— Не мога да издъхна... в такава ситуация — казал чичо Макс. — Искam още малко да се помъча. Льовка, дай си ми ковчежето, че ще викам. По-бързо лекар!

... Сега племенникът Лев Сергеевич често навестява Максим Петрович.

Веднъж Ана Тихоновна — съвсем случайно, разбира се — се позастояла на вратата на „дъртия пръч“ и чула как чичото и племенникът спорели за нещо, дори се карали.

— Предайте ги, чичо, ще ви олекне! — гъгнел басово племенникът.

А чичото му отвърщал със слабо тенорче:

— Нещо друго да искаш, псе студенокръвно?

Когато Ана Тихоновна разказала после на съседките този разговор, дълго и от сърце ругала коравосърдечния племенник на горкия Максим Петрович.

Вместо да помогне на самотния старец-чичо, той гледа нещо да измъкне от него. Ама наистина псе студенокръвно! На просяка торбата да изтръгне!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.